

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Громадська організація «Християнська академія педагогічних наук України»

Громадська організація «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з
духовно-морального виховання»

*за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва",
Центру дієтології Наталії Калиновської*

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 2(36) 2024

Київ – 2024

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Luhansk State Medical University

Public scientific organization "System of healthy longevity in the metropolis"

Public organization "Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine"

Public organization "All-Ukrainian Association of Teachers and Psychologists of
Spiritual and Moral Education"

*with the assistance of the KNP "Clinical Hospital No. 15 of the Podilsky District of Kyiv",
Nutrition Center of Natalia Kalinovska*

"Prospects and innovations of science"

(Series "Pedagogy", Series "Psychology", Series "Medicine")

Issue № 2(36) 2024

Kiev – 2024

ISSN 2786-4952 Online

УДК 001.32:1/3](477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-2\(36\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-2(36))

**«Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)»:
журнал. 2024. № 2(36) 2024. С. 1328**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021
№ 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.04.2023
№ 491 журналу присвоєно категорію "Б" із медицини: спеціальність 222**

**Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів
наук з державного управління» (Рішення від 16.02.2024, № 6/2-23)**

*Журнал видається за підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру дієтології
Наталії Калиновської.*

Журнал заснований з метою розвитку наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні, за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку медицини, психології, педагогіки та. Видання розраховано на науковців, викладачів, педагогів-практиків, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, громадсько-політичних діячів.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Голова редакційної колегії:

**Жукова Ірина
Віталіївна**

кандидат наук з державного управління, доцент, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління (Київ, Україна)

Головний редактор: Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна).

Заступник головного редактора: Торяник Інна Іванівна - доктор медичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії вірусних інфекцій Державної установи «Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України» (Харків, Україна);

Заступник головного редактора: Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна);

Заступник головного редактора: Жуковський Василь Миколайович — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови Національного університету "Острозька академія" (Рівне, Україна).

Редакційна колегія:

1. Бабова Ірина Костянтинівна - доктор медичних наук, професор, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації, ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського" (Одеса, Україна)
2. Бабчук Олена Григоріївна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
3. Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
4. Балахтар Катерина Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)
5. Бартенева Ірина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
6. Біляковська Ольга Орестівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
7. Вадзюк Степан Нестерович - доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, почесний академік Національної академії педагогічних наук України, завідувач кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського України (Тернопіль, Україна)
8. Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Сташіца в Пілі (м. Піла, Польща)
9. Гвоздзьєвич Сильвія — кандидат наук, Державна професійна вища школа ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща)
10. Головач Наталія Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
11. Гречановська Олена Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри філософії та гуманітарних наук Вінницького національного технічного університету (Вінниця, Україна)

12. Гудзь Наталія Іванівна - доктор фармацевтичних наук, професор, ад'юкт кафедри фармацевції і екологічної хімії Опольського університету, доцент кафедри технологій ліків та біофармації Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (Львів, Україна)
13. Гуменикова Тамара Рудольфівна — доктор педагогічних наук, професор, директор Придніпурської філії Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
14. Дерстуганова Наталя Вікторівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету (Запоріжжя, Україна)
15. Долгова Олена Миколаївна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
16. Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
17. Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
18. Инжиевська Леся Анатоліївна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
19. Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
20. Кардаш Оксана Любомирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматизації, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
21. Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
22. Коваль Галина Миколаївна - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри мікробіології, вірусології, епідеміології з курсом інфекційних хвороб Ужгородського національного університету (Ужгород, Україна)
23. Ковальчук Анна Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053 Психологія Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
24. Корильчук Неоніла Іванівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
25. Корнієнко Петро Сергійович - доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого проректора по роботі з коледжами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)
26. Кравчук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
27. Кравчук Людмила Степанівна - кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», завідувач кафедрою фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна» (Хмельницький, Україна)
28. Крайник Григорій Сергійович - кандидат юридичних наук, доцент, доцент Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)
29. Левков Анатолій Анатолійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, Україна)
30. Лігоцький Анатолій Олександрович — доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна)
31. Лисенко Дмитро Андрійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Вінницького національного медичного університету (Вінниця, Україна)
32. Лич (Назарук) Оксана Миколаївна - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
33. Макаренко Олександр Миколайович — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
34. Мальцев Дмитро Валерійович кандидат медичних наук, завідувач лабораторії імунології і молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
35. Марушева Оксана Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (м. Київ, Україна)
36. Мельник Володимир Степанович — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна)
37. Мігенько Богдан Орестович – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
38. Мігенько Людмила Михайлівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
39. Мідальський Сергій Людвігович – професор, Академік, Президент Регіональної Академії Менеджменту (Казахстан)
40. Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
41. Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
42. Мочалов Юрій Олександрович - доктор медичних наук, професор, професор кафедри хірургічної стоматології та клінічних дисциплін ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)
43. Нікульчев Микола Олександрович – доктор богословських наук, кандидат філософських наук, професор, доцент кафедри філософії НУ «ОМА» (Одеса, Одеська область, Україна)
44. Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України (Київ, Україна)
45. Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
46. Попель Оксана Василівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української та іноземної філології Одеського національного технологічного університету (Одеса, Україна)
47. Приходькіна Наталія Олександрівна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
48. Прокоф'єва Марина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
49. Сирник Ярослав - доцент кафедри антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
50. Трушкіна Наталія Валеріївна - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва, Інститут економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)
51. Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
52. Філіпова Лариса Валеріївна – доктор педагогічних наук, кандидат хімічних наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри медичної біохімії та молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, (Київ, Україна)
53. Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
54. Чаусова Тетяна Володимирівна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
55. Черська Марія Сергіївна - доктор медичних наук, завідувачка консультативно-діагностичним відділенням Державної Установи «Інститут ендокринології та обміну речовин НАМН України» (Київ, Україна)
56. Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
57. Шевченко Валерія Геннадіївна - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії #2 Одеського національного медичного університету (Одеса, Україна)
58. Яковичька Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «ПЕДАГОГІКА»

Drach O.I., Myronova I.M.

Teaching of foreign language professionally oriented vocabulary to future specialists of the security sector.....16

Nykyropets S.S., Melnyk O.D., Slobodianiuk A.A., Rudnytska T.H., Kukharchuk H.V.

Enhancing cognitive competencies in technical master's students through an inductive study of english grammar.....29

Бачинська Н.Я.

Визначення готовності курсантів ВВНЗ до англомовного дискурсу.....42

Біла А.А., Чеботар Л.Д.

Кореляційний аналіз зв'язків між рівнем соматичного здоров'я та психофізіологічними показниками у студентів під впливом розумових навантажень.....55

Болдарєва О.М., Урум Г.Д., Олефір О.І.

Деякі аспекти вивчення комплексних чисел в умовах сьогодення.....68

Бондаренко Л.С.

Розвиток критичного мислення учнів на уроках математики в початковій школі.....82

Борисова Т.М., Орлова Н.С.

Дослідження екологічності та ергономічності текстильних матеріалів на заняттях з матеріалознавства швейних виробів.....91

Браславська О.В., Думанський О.В., Лемешева Н.В.

Використання доповненої реальності для покращення процесу вивчення складних наукових концепцій.....104

Василиків І.Б.

Підготовка конкурентоспроможного вчителя початкової школи в умовах інформаційних технологій.....116

Гелеш А.В., Давидчак О.Р.

Особливості іноземної програмної акредитації в українських закладах вищої освіти.....124

Голяка С.К., Спринь О.Б., Глухова Г.Г., Міхареви́ч О.В. <i>Стан фізичної підготовленості учнів з різною гармонійністю фізичного розвитку.....</i>	135
Григораш О.В. <i>Формування інноваційного мислення вчителів закладу загальної середньої освіти.....</i>	146
Гуревич Р.С., Акімова О.В., Баюрко Н.В. <i>Професійна мобільність майбутніх педагогів як чинник становлення фахівців нової генерації.....</i>	158
Дубовик С.Г., Гончаренко І.М. <i>Особливості опрацювання з учнями початкових класів змісту навчання за змістовою лінією «Взаємодіємо усно» мовно-літературної освітньої галузі.....</i>	171
Задоріна О.М., Качан Т.В., Задорін В.В. <i>Організація навчання за індивідуальними освітніми траєкторіями засобами штучного інтелекту.....</i>	182
Зайва М.С. <i>Стратегії розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі методичної підготовки.....</i>	195
Зубрицький І.Я., Смеречак Л.І. <i>Олександр Тисовський про систему соціального виховання.....</i>	207
Канішевська Л.В. <i>Підготовка майбутніх учителів початкових класів до виховання безпечної поведінки молодших школярів в умовах воєнного стану.....</i>	219
Клименко Л.В. <i>Дослідження сімейних цінностей сучасної студентської молоді: тенденції та перспективи.....</i>	228
Колосова Г.А., Гайденко Ю.О., Бойко І.В. <i>Поняття “Інтенсивності” на заняттях з esp: формат тренінгу проти традиційного підходу.....</i>	237
Коновальчук І.М., Новгородський Р.Г., Мкртічян О.А., Вишнівська Н.В., Прошкуратова Т.С. <i>Формування у майбутніх учителів початкової школи готовності до роботи в класах з інклюзивним навчанням.....</i>	249
Куліш І.М., Некоз І.В., Королюк Г.О. <i>Використання ІКТ для сприяння побудови знань студентів на прикладі іноземної мови професійного спрямування.....</i>	260

Лі Юаньці

*Обґрунтування китайськими вченими суті емпатійної культури та значення її формування для майбутніх учителів музичного мистецтва.....*271

Ляшенко Т.В.

*Художнє краєзнавство в контексті патріотичного виховання дітей і молоді в Україні.....*282

Мартиненко С.М., Нужин О.А.

*Застосування цифрових технологій у процесі формування професійної компетентності фахівців із інформаційних технологій.....*291

Махомета Т.М., Тягай І.М.

*Особливості використання сервісу desmos у процесі фахової підготовки майбутніх учителів математики.....*301

Мергель Т.В., Юсипчук У.В.

*Вдосконалення професійних компетентностей майбутнього лікаря при вивченні вибіркової дисципліни “розвиток клінічного мислення у внутрішній медицині (за моделлю SBCR)”.....*309

Мешко А.М.

*Формування готовності майбутніх дизайнерів до проектних технологій: методологічні засади.....*318

Мирончук Н.М.

*Педагогічні інструменти розвитку організаційних умінь і здібностей учнів.....*330

Мірошніченко В.І.

*Роль освітнього середовища у формуванні патріотичних ідеалів студентів закладів фахової передвищої освіти.....*342

Міхєєва Л.В., Ваврашко В.А.

*Ставлення студентської молоді до власного здоров'я як актуальна проблема сьогодення.....*351

Нагорна Н.О., Донченко А.О., Васюк С.О., Нагорний В.В.

*Науково-дослідна робота студентів як невід'ємна частина підготовки висококваліфікованих фахівців фармацевтичної галузі.....*363

Овчаренко О.А., Ступак О.П., Коробко Т.О., Артемчук Л.М., Дзинглюк О.С.

*Використання змішаних форм навчання для підготовки майбутніх інженерів в умовах освітньо-інформаційного середовища технічного університету.....*375

Олексін Ю.П., Цецик Я.П.

Особливості використання іноземного досвіду викладання історії у сучасній українській школі386

Петрова І.В.

Сучасні наукові підходи до професійної підготовки майбутніх графічних дизайнерів.....394

Підвальна Ю.В.

Соціальний захист, соціальна підтримка та соціальна допомога внутрішньо переміщеним особам в умовах війни.....406

Поліщук Н.М., Пензай С.А.

Особи з обмеженими можливостями як об'єкти соціально-реабілітаційної роботи.....416

Прокопів Л.М., Стинська В.В., Близнюк Т.О.

Історіографічний дискурс застосування інноваційних технологій у ЗВО України (кінець ХХ – початок ХХІ ст.).....428

Савчук Б.П., Білавич Г.В., Прокопів Л.М.

Історіографія розвитку коучингу як інноваційної освітньої технології в підготовці майбутніх учителів початкової школи (кінець ХХ ст. – початок ХХІ ст.).....441

Сапогов М.В., Дяченко М.О., Салій Р.В.

Розвиток професійного мислення майбутнього педагога в умовах цифровізації вищої освіти.....454

Семаль Н.В., Бірюк В.В., Галайдюк М.А., Трофіменко В.О., Томіч Л.М.

Фізичне виховання як детермінанта здоров'я у здобувачів вищої освіти.....463

Симонов В.В., Кримська А.О., Мосій І.М.

Інноваційні підходи до розвитку комп'ютерних технологій у сфері освіти: покращення навчального процесу за допомогою штучного інтелекту.....476

Сосницький І.О.

Цифрова компетентність викладача в умовах дигіталізації освіти.....491

Стоколос-Ворончук О.О., Юристовська Н.Я., Короленко В.Л.

Інклюзивна освіта України в контексті кризових викликів: психолого-педагогічні аспекти.....500

Сторож В.В.

Квест-технологія в освітньому процесі закладу дошкільної освіти - як засіб залучення дітей до читання.....514

Танана С.М.

Специфіка застосування інноваційних педагогічних технологій у професійній підготовці майбутніх учителів іноземних мов в ЗВО України...524

Титаренко О.О.

Аналіз сучасного зарубіжного досвіду підготовки майбутніх учителів до науково-дослідницької діяльності.....533

Хроленко О.А., Русавська О.О.

Формування англomовної лексичної компетентності і майбутніх фахівців морської галузі засобом інтерактивних методів навчання.....543

Цокур О.С.

Концептуально-методологічний апарат сучасних технологій громадянської освіти та виховання учнівської та студентської молоді.....554

Шевель Б.О.

Вплив педагогічної практики на формування економічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання та технологій.....567

Шуляков І.М., Павлишинець О.О., Петришак Б.Я.

Аналіз використання інтерактивних методик у викладанні мови та їх вплив на розвиток комунікативної компетентності у майбутніх перекладачів.....576

СЕРІЯ «ПСИХОЛОГІЯ»

Аврамчук О.С.

Клініко-психологічні особливості осіб з соціально тривожним розладом з коморбідними тривожними симптомами: огляд літератури.....587

Аврамчук О.С., Солонина О.І., Лучко О.А.

Вплив психоедукаційних груп підтримки на рівні психоемоційного дистресу людей, які змушені були переїхати через війну впродовж першого року повномасштабного вторгнення.....598

Бондаревич С.М.

Формування програмних результатів навчання під час вивчення студентами-психологами освітньої компоненти «психофізіологія» у здобувачів вищої освіти за спеціальністю «психологія».....609

Гальцова С.В., Ляска О.П., Карачинський О.А.

ПТСР у військовослужбовців: особливості клінічної картини та підходи до лікування.....624

Гах Р.В.

*Індивідуально-стильові особливості спортивної саморегуляції підлітків....*639

Данілова Д.Е., Куцева Ю.О.

*Прокрастинація у осіб ранньої дорослості з різними рівнями тривожності.....*561

Демидова Ю.О.

*Психологічний дискурс емоційного сприйняття світу дітьми дошкільного віку.....*662

Коцур Н.І., Товкун Л.П.

*Арт -терапія в профілактиці нервово-психічних захворювань у підлітків: оцінка та ефективність.....*674

Крапівіна Н.В., Бондаренко С.Ю.

*Дослідження впливу лідерських якостей викладача на освітній процес у закладі вищої освіти.....*687

Кротюк К.А.

*Розвиток ціннісно-сислової сфери військовослужбовців внаслідок участі в бойових діях: практичний аспект.....*698

Лазаревська О.М.

*Модель музичного смаку як складне психологічне утворення.....*709

Лещенко М.С., Філіпович В.М.

*Використання тренінгових форм навчання персоналу як інструментів розвитку корпоративної культури в аспект і організаційної психології.....*719

Лозовецька В.Т., Ханецька Т.І.

*Огляд чинників вибору професії випускниками.....*732

Мельник О.А.

*Вплив професійної діяльності на формування психологічних особливостей особистості.....*742

Митник О.Я.

*Особистісне та професійне самовизначення студентів педагогічного коледжу.....*752

Олійник Н.А., Імбер В.І., Комарівська Н.О.

*Арт -терапія як засіб корекції агресивної поведінки у молодших школярів.....*765

Пампура І.І., Бойко-Бузиль Ю.Ю.

*Тренінг контролю агресивності в професійній діяльності працівника поліції.....*773

Пономаренко Т.І., Лялько С.М.

*Психологічні особливості професійного вигорання викладачів ЗВО в умовах воєнного часу.....*786

Прокопів Л.Я., Волошина О.В., Павлик О.М.

*Роль викладачів у забезпеченні психологічного комфорту студентів під час онлайн-навчання.....*800

Романич М.В., Власюк О.П., Демчук О.О.

*Інтеграція танцю та образотворчого мистецтва в арт-терапії.....*812

Серга Т.О., Віхляєва Я.Є.

*Психологічне дослідження іміджу керівника: практичні аспекти.....*821

Созонюк О.С.

*Теоретичні аспекти розвитку емоційного інтелекту особистості в дорослому віці.....*837

Фоменко К.І., Лифар Н.Л.

*Взаємозв'язок губристичної мотивації та заздрисності особистості студентів.....*849

Хуртенко О.В., Яковлів В.Л.

*Емоційна стійкість як чинник професійного становлення майбутніх педагогів.....*863

Якимчук Б.А., Карпук Т.А.

*Розвиток креативності у школярів.....*873

СЕРІЯ «МЕДИЦИНА»

Botsul O.V., Fishchenko V.O.

*Comparison of treatment with stem cells of wharton's jelly and the classical combined method in osteoarthritis of the knee joint.....*884

Dzhyvak V.G., Herasimets Yu.M., Lototskyi V.V., Prodan A.M., Horishniy I.M., Levenets S.S.

*The impact of mesenchymal stem cells on the treatment of long-term non-healing wounds.....*896

Dzhyvak V.G., Protsailo M.D., Kucher S.V., Ruda M.M., Chernets T.Yu., Mudra U.O.

*Poland syndrome: causes, diagnosis and treatment.....*911

Kucher S.V., Chernets T.Yu., Dzhyvak V.G., Ruda M.M., Mudra U.O.

*Assessing the quality of life in patients with gallbladder dyskinesia.....*929

**Shcherbatiuk N.Ju., Hariyan T.V., Chornomydz I.B., Horishnyi I.M.,
 Mudryk U.M.**

*A clinical case of syncopal states in a 16-year-old patient with somatoform vegetative dysfunction, dissociative states and secondary acquired transient syndrome of prolonged qt interval on the background of light mental retardation.....*946

Аль Джехані Наїф Абдулела М.

*Особливості морфології хронічних ран за умов використання різних методик впливу на рановий процес.....*953

Безушко А.В.

*Патогенетичні фактори розвитку стоматологічних проявів при гастроєзофагеальній рефлюксній хворобі.....*963

Біда О.А., Кучай Т.П., Рокосовик Н.В.

*Професійна мобільність учителів як сучасне європейське суспільство знань.....*973

Бідучак А.С.

*Управління конфліктами в медичному закладі.....*983

Білянський Л.С., Бурка А.О., Бик П.Л.

*Гострий пілонідальний абсцес з рецидивним перебігом: серія клінічних випадків.....*992

Боднар П.Я., Боднар Т.В.

*Оцінка ранніх післяопераційних ускладнень після реваскуляризації аорто-клубового сегменту у пацієнтів на фоні облітеруючого атеросклерозу....*1005

Гайдамак А.М.

*Дослідження поширеності атопічного дерматиту собак в м. Києві.....*1015

Гончарук Л.М., Федів О.І., Андрущак М.О., Телекі Я.М.

*Синдром подразненого кишечника (огляд літератури).....*1024

Гриценко Л.М., Дюжикова О.М., Шелкова Н.Г.

*Розгляд взаємозв'язку між мікробіотою, роботою імунної системи та розвитком хвороб.....*1039

Денефіль О.В., Балк В.Я.

*Фактори ризику розвитку розладів аутистичного спектру.....*1052

Добрянська (Опаленик) Е.С.

*Морфологічні особливості гемомікроциркуляторного русла білих щурів у пренатальному онтогенезі.....*1067

- Дубенко Д.Є., Сусак Я.М.**
Новий підхід до класифікації пілонідальної хвороби крижово-куприкової ділянки, розроблений на основі клінічного досвіду лікування різних форм захворювання: концепція arset.....1078
- Камінська А.О.**
Система психокорекції академічної прокрастинації у здобувачів вищої освіти техніками когнітивно-поведінкової терапії.....1092
- Коваленко Н.Д., Філіппова Л.В., Горват Г.Т.**
Роль інформаційних технологій у розвитку мобільної медицини: перспективи й обмеження.....1105
- Кравець Н.Я.**
Використання цифрових сервісів на практичних заняттях у медичних університетах в умовах воєнного стану в Україні для студентів, які перебувають за кордоном.....1117
- Левченко Б.І.**
Дослідження чутливості домінуючих мікробних збудників ВАП новонароджених до антисептиків декаметоксину та полігексаніду.....1129
- Маслак Г.С., Абдул-Огли Л.В., Нефьодова О.О., Нефьодов О.О., Земляний О.А., Стрижак О.В.**
Вплив важких металів на морфологічні структури травної системи (огляд даних літератури).....1136
- Мельниченко М.В.**
Оптимізація періопераційної інфузійної терапії з використанням неінвазивного моніторингу гемодинаміки для профілактики хірургічних інфекцій.....1149
- Москалюк О.П. Шкварковський І.В., Ступницький В.В., Поштак Є.В., Козловська І.М.**
*Лікування синдрому *bouveret*.....1163*
- Нефьодова О.О., Янушкевич К.С.**
Інтотоксикаційний вплив солей свинцю та кадмію на печінку щурів із корекцією сукцинатами цинку та заліза.....1170
- Оболонська О.Ю., Тікунова О.І.**
Особливості стану оксигенації м'язів при реабілітації дітей з бронхолегеневою патологією.....1184
- Сакович В.М., Алексєєва О.В.**
Стан мікрофлори кон'юнктивальної порожнини ока у хворих на бактеріальний кератит.....1194

**Совтисік Д.Д., Жигульова Е.О., Чаплінський Р.Б., Зданюк В.В.,
 Бутов Р.С.**

*Функціональні особливості метаболізму деяких вітамінів в організмі за патологічних станів.....*1205

Соколов К.М., Рogaля Ю.Л.

*Клінічний випадок генералізованого актиномікозу з розвитком хронічного фібринозно-гнійного перикардиту.....*1224

Сташкевич А.Т., Улещенко Д.В., Шевчук А.В.

Клініка та діагностика поперекового спінального стенозу у військових...1233

Тромбола О.В.

*Транскультурна адаптація та валідація україномовної версії спеціалізованого опитувальника оцінки якості життя в пластичній хірургії.....*1242

Хацько К.М.

*Вплив цукрового діабету на результати стентування та балонної ангіопластики у хворих з критичною ішемією нижніх кінцівок.....*1253

Ходаківська С.П.

*Кашель у дітей: особливості клініки та лікування.....*1265

Черська М.С.

*Досвід застосування лікарського засобу «атф-лонг» у пацієнтів із хронічним коронарним синдромом.....*1273

Чумаченко Д.С., Малишев В.В., Коваленко В.В.

*Дослідження світового ринку біоінженерії: впровадження біомедичних інженерних програм та аналіз ринку.....*1291

Шаторна В.Ф., Онул Н.М., Земляний О.А., Стрижак О.В.

*Зміни морфогенезу кісткової тканини під впливом важких металів (огляд даних наукової літератури).....*1308

Ярошенко Д.С.

*Аналіз морфологічних змін в сім'яниках за умов тривалого впливу бісфенолу а.....*1319

УДК 37.091.12.011.3-051:373.3:376-056.26

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-2\(36\)-249-259](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-2(36)-249-259)

Коновальчук Інна Миколаївна кандидат педагогічних наук, доцент, старший викладач кафедри початкової освіти та культури фахової мови, Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. Велика Бердичівська, 40, м. Житомир, <https://orcid.org/0000-0002-9391-3786>

Новгородський Руслан Григорович кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи, Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, вул. Графська, 2, м. Ніжин, <https://orcid.org/0000-0001-6021-3065>

Мкртічян Оксана Альбертівна доктор педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри початкової і професійної освіти, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, вул. Алчевських, 29, м. Харків, <https://orcid.org/0000-0003-4962-3631>

Вишнівська Наталія Володимирівна кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0001-7509-2841>

Прошкуратова Тамара Сергіївна доцент, доцент кафедри початкової освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0003-3983-2499>

ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ГОТОВНОСТІ ДО РОБОТИ В КЛАСАХ З ІНКЛЮЗИВНИМ НАВЧАННЯМ

Анотація. У статті досліджується актуальна на сьогоднішній день проблематика формування у майбутніх учителів початкової школи готовності до роботи в класах з інклюзивним навчанням. Визначено, що інклюзивна освіта – це система освітніх послуг, що базується на принципі забезпечення основного права дитини на освіту та права навчатися за місцем проживання в умовах загальноосвітнього закладу. Інклюзивна освіта є сучасною, гуманною та ефективною формою реорганізації освітньої системи в напрямку реалізації прав дітей з особливими освітніми потребами на отримання якісної освіти, яка відповідає їх пізнавальним можливостям. З'ясовано, що в Україні інклюзивна освіта – це педагогічна інновація, яка перебуває на стадії впровадження.

Готовність майбутніх учителів початкової школи до роботи в класах з інклюзивним навчанням – це сукупність знань і уявлень про особливості дітей з особливими освітніми потребами, володіння способами і прийомами роботи з цими учнями в умовах інклюзивної освіти, а також сформованість певних особистісних якостей, що забезпечують стійку мотивацію до цієї діяльності. У дослідженні обґрунтовано структуру та компоненти готовності майбутніх учителів до роботи в класах з інклюзивним навчанням. Визначено, що до її складу входять: когнітивний, комунікативний, мотиваційний та емоційно-рефлексивний компоненти. Когнітивний компонент інклюзивної компетентності містить в собі знання і уявлення про інклюзивність особистості, особливості психічного і фізичного розвитку осіб з особливими освітніми потребами та особливості організації педагогічного процесу з такими учнями. Комунікативний компонент передбачає готовність та здатність до ефективного спілкування з дітьми з особливими освітніми потребами, батьками, колегами, керівництвом закладу освіти. Мотиваційний компонент – це сукупність стійких мотивів до роботи в класах з інклюзивним навчанням, спрямованість до здійснення ефективного процесу навчання, визнання кожного учня суб'єктом навчальної діяльності, формування внутрішньої готовності до позитивного сприйняття учнів з особливими освітніми потребами. Емоційно-рефлексивний компонент – це здатність учителя до контролю свого емоційного стану, а також здатність до саморефлексії та самоуправління. Охарактеризовано критерії оцінки рівня її сформованості; змодельовано три рівні готовності майбутніх учителів початкової школи до роботи в класах з інклюзивним навчанням. У статті теоретично обґрунтовано й розроблено модель формування готовності у майбутніх учителів початкової школи до роботи в класах з інклюзивним навчанням.

Ключові слова: інклюзивне навчання, учителі початкової школи, готовність до роботи.

Konovalchuk Inna Mykolayivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Senior Lecturer of the Department of Primary Education and Culture of the Professional Language, Zhytomyr Ivan Franko State University, St. Velika Berdychivska, 40, Zhytomyr, <https://orcid.org/0000-0002-9391-3786>

Novhorodskyi Ruslan Hryhorovych Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Social Pedagogy and Social Work, Nizhyn Mykola Gogol State University, St. Grafaska, 2, Nizhyn, <https://orcid.org/0000-0001-6021-3065>

Mkrtichian Oksana Albertivna Doctor of Pedagogical Science, Associate Professor, Acting Head of the Department of Primary and Professional Education, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, St. Alchevsky, 29, Kharkiv, <https://orcid.org/0000-0003-4962-3631>

Vyshnivska Nataliia Volodymyrivna Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of the Department of Primary Education, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, St. Bulvarno-Kudryavska, 18/2, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0001-7509-2841>

Proshkuratova Tamara Serhiivna Assistant Professor, Assistant Professor of the Department of Primary Education, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, St. Bulvarno-Kudryavska, 18/2, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0003-3983-2499>

FORMATION OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS' READINESS TO WORK IN CLASSROOMS WITH INCLUSIVE EDUCATION

Abstract. The article examines the current problem of forming future primary school teachers' readiness to work in inclusive classrooms. It is determined that inclusive education is a system of educational services based on the principle of ensuring the fundamental right of a child to education and the right to study at the place of residence in a general education institution. Inclusive education is a modern, humane and effective form of reorganization of the educational system towards the realization of the rights of children with special educational needs to receive quality education which meets their cognitive capabilities. It has been found that in Ukraine, inclusive education is a pedagogical innovation that is at the stage of implementation. The readiness of future primary school teachers to work in inclusive classrooms is a set of knowledge and ideas about the characteristics of children with special educational needs, mastery of methods and techniques of working with these students in inclusive education, as well as the formation of certain personal qualities that provide sustainable motivation for this activity. The study substantiates the structure and components of future teachers' readiness to work in inclusive classrooms. It is determined that it includes: cognitive, communicative, motivational and emotional-reflective components. The cognitive component of inclusive competence includes knowledge and understanding of the inclusiveness of the individual, the peculiarities of mental and physical development of persons with special educational needs and the peculiarities of organizing the pedagogical process with such students. The communicative component involves the readiness and ability to communicate effectively with children with special educational needs, parents, colleagues, and the management of the educational institution. The motivational component is a set of stable motives to work in inclusive classrooms, a focus on effective learning, recognition of each student as a subject of learning activities, and the formation of internal readiness for positive perception of students with special educational needs. The emotional and reflexive component is the teacher's ability to control his/her emotional state, as well as the ability to self-reflection and self-management. The criteria for assessing the level of its formation

are characterized; three levels of future primary school teachers' readiness to work in inclusive classrooms are modeled. The article theoretically substantiates and develops a model for the formation of future primary school teachers' readiness to work in inclusive classrooms.

Keywords: inclusive education, primary school teachers, work readiness.

Постановка проблеми. Проблема формування у майбутніх учителів початкової школи готовності до роботи в класах з інклюзивним навчанням є актуальною через зростання кількості дітей з особливими потребами, які потребують індивідуального підходу в освіті. Недостатня підготовка учителів до роботи з цією категорією учнів може призвести до невдач у навчанні, відчуття відчуження та невпевненості у дітей з особливими потребами, а також до стресу та невпевненості у самого вчителя.

Ця проблема вимагає ретельного вивчення та розробки ефективних стратегій для підготовки майбутніх учителів до роботи в інклюзивних класах. Необхідно звернути увагу на педагогічну практику, де студенти отримують можливість працювати з дітьми з різними потребами, а також на психолого-педагогічну підготовку, що допоможе майбутнім вчителям розуміти та ефективно працювати з учнями з особливими потребами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогоднішній день існує багато досліджень та публікацій, присвячених проблематиці формування у майбутніх учителів початкової школи готовності до роботи в класах з інклюзивним навчанням. Останні дослідження вказують на деякі ключові аспекти цієї проблеми:

1. Розвиток педагогічної практики: такі дослідження акцентують увагу на важливості практичного навчання для майбутніх учителів. Вони вказують на необхідність включення спеціальних практик в інклюзивних середовищах, де студенти можуть отримати досвід роботи з дітьми з різними потребами.

2. Психолого-педагогічна підготовка: дослідження зосереджуються на важливості розвитку емпатії, розуміння різних особистісних особливостей та методик роботи з учнями з особливими потребами.

3. Мотивація та самодисципліна: дослідження вказують на важливість розвитку мотивації та самодисципліни у майбутніх учителів, оскільки робота в інклюзивному класі може бути викликом, який вимагає великої енергії та наполегливості.

В сучасних публікаціях науковці також акцентують увагу на важливості розвитку компетентностей у майбутніх учителів, таких як адаптація навчального матеріалу, організація колективної роботи учнів, сприйняття та розуміння індивідуальних потреб кожного учня.

Загалом, останні дослідження та публікації свідчать про необхідність комплексного підходу до формування готовності майбутніх учителів до роботи в інклюзивних класах, що включає практичне навчання, психолого-педагогічну підготовку та розвиток особистих компетентностей.

І. Зязюн, В. Кремінь, Н. Софій, Ю. Найда досліджували філософію інклюзивної освіти та концептуальні аспекти інклюзивної освіти.

В. Бондар, Л. Даниленко, Е. Даніелс, М. Деркач, В. Засенко, А. Колупаєва, Ю. Найда, П. Придатченко, Т. Сак, Г. Сіліна, Н. Софійта займалися вивченням проблем інклюзивного навчання та впровадження його в освітній простір.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні структури та моделі формування у майбутніх учителів початкової школи готовності до роботи класах з інклюзивним навчанням.

Виклад основного матеріалу. В умовах сьогодення інклюзія стала одним із пріоритетів освітньої політики нашої країни. Про це свідчить прийняття у липні 2017 року Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Плану заходів щодо запровадження інклюзивного та інтегрованого навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» та Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження плану заходів щодо запровадження інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах».

В Законі «Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг» [1], котрий: визначає інклюзивне навчання як систему освітніх послуг, що забезпечує реалізацію права на освіту осіб з особливими освітніми потребами, а також їх соціалізацію та інтеграцію в суспільство; закріплює право на освіту осіб з особливими освітніми потребами і надає їм можливість отримувати освіту в усіх навчальних закладах, передбачає безкоштовне здобуття освіти як у державних, так і в комунальних навчальних закладах, незалежно від «встановлення інвалідності»; передбачає надання психолого-педагогічної, корекційно-розвиткової та іншої допомоги особам з особливими освітніми потребами в системі освіти у порядку з урахуванням їхніх потреб, визначених в індивідуальній програмі розвитку особи з особливими освітніми потребами; надає право батькам осіб з особливими освітніми потребами або її законним представникам у письмовій формі звертатися до загальноосвітніх навчальних закладів, аби останні створювали інклюзивні або спеціальні класи для навчання осіб з особливими освітніми потребами.

Інклюзивна освіта – це система освітніх послуг, що базується на принципі забезпечення основного права дитини на освіту та права навчатися за місцем проживання в умовах загальноосвітнього закладу. Для забезпечення рівних можливостей доступу до якісної освіти інклюзивні навчальні заклади повинні адаптувати програми і плани, форми і методи навчання та ресурси до індивідуальних потреб дітей з особливими освітніми потребами. Інклюзивна освіта визнає, що всі діти різні, а школи й освітня система повинні підлаштовуватися під індивідуальні потреби всіх учнів – із порушеннями розвитку і без них [2, с. 189].

Концептуальними засадами інклюзивної освіти є:

а) Створення адекватного особливостям кожного учня освітнього середовища (фізичного, соціального, психологічного, педагогічного). Інклюзивне середовище передбачає створення умов для пристосування суспільства до сприйняття людей з особливими потребами.

б) Мета, функції, цінності освіти (особистісна значущість кожної дитини, її права та місце в соціальному співтоваристві й освітньому просторі, принципи інклюзивної освіти, її політика та культура, що передбачає можливість пристосування до особливостей і освітніх потреб кожного).

в) Зміст професійної діяльності педагога, його функції (технології й методи роботи, що враховують потреби кожної дитини у класі; організація спілкування та взаємодії в колективі школярів; співпраця з усіма учасниками супроводу дитини в освітньому просторі).

г) Роль і позиція батьків учнів, соціальне партнерство всіх учасників інклюзивної освітнього простору [3, с. 93].

Для того, щоб учитель молодших класів міг кваліфіковано працювати в класах з інклюзивним навчанням ми повинні у нього сформувати готовність до такої діяльності, а саме сформувати інклюзивну компетентність.

Компетентність – це набір професійних знань, умінь і навичок, які фахівець отримує під час навчання [4, с. 155].

І. Хозраткулова вважає, що інклюзивна компетентність учителя повинна виявлятися у його вмінні організувати спільну діяльність дітей різних категорій, адекватно оцінювати рівень засвоєного навчального матеріалу дітьми з різними типами порушень розвитку, а також у його вмінні обирати відповідні прийоми виховного впливу на дітей у класі [5, с. 283].

С. Кучерук визначає інклюзивну компетентність вчителя як інтегративно-особистісне утворення, що обумовлює здатність здійснювати професійні функції в процесі інклюзивного навчання, враховуючи різні освітні потреби учнів з обмеженими можливостями здоров'я, забезпечуючи включення їх в загальноосвітнє середовище, створюючи умови для їх розвитку й саморозвитку, повноцінної соціалізації. Інклюзивна компетентність учителів належить до рівня спеціальних професійних компетентностей [6, с. 283].

Готовність майбутнього вчителя початкової школи до роботи в класах з інклюзивним навчанням забезпечується сформованістю складових інклюзивної компетентності [7; 8].

Наступним етапом нашого дослідження є розробка структури інклюзивної компетентності та її компонентів (рис. 1).

Когнітивний компонент інклюзивної компетентності містить в собі знання і уявлення про інклюзивність особистості, особливості психічного і фізичного розвитку осіб з особливими освітніми потребами та особливості організації педагогічного процесу з такими учнями.

Комунікативний компонент передбачає готовність та здатність до ефективного спілкування з дітьми, як мають особливі освітні потреби, батьками, колегами, керівництвом закладу освіти. Коли виникають проблеми в міжособистісній взаємодії, то це негативно впливає, по-перше, на психічний

стан учителя (апатія, пригнічення) і, по-друге, на виконання професійної діяльності. Щоб не виникало ніяких проблем, то учителі повинні мати розвинені на високому рівні комунікативні навички та вміння налагоджувати міжособистісну взаємодію.

Мотиваційний компонент – це сукупність стійких мотивів до роботи в класах з інклюзивним навчанням, спрямованість до здійснення ефективного процесу навчання, визнання кожного учня суб'єктом навчальної діяльності, формування внутрішньої готовності до позитивного сприйняття учнів з особливими освітніми потребами.

Структура інклюзивної компетентності майбутніх учителів початкової школи

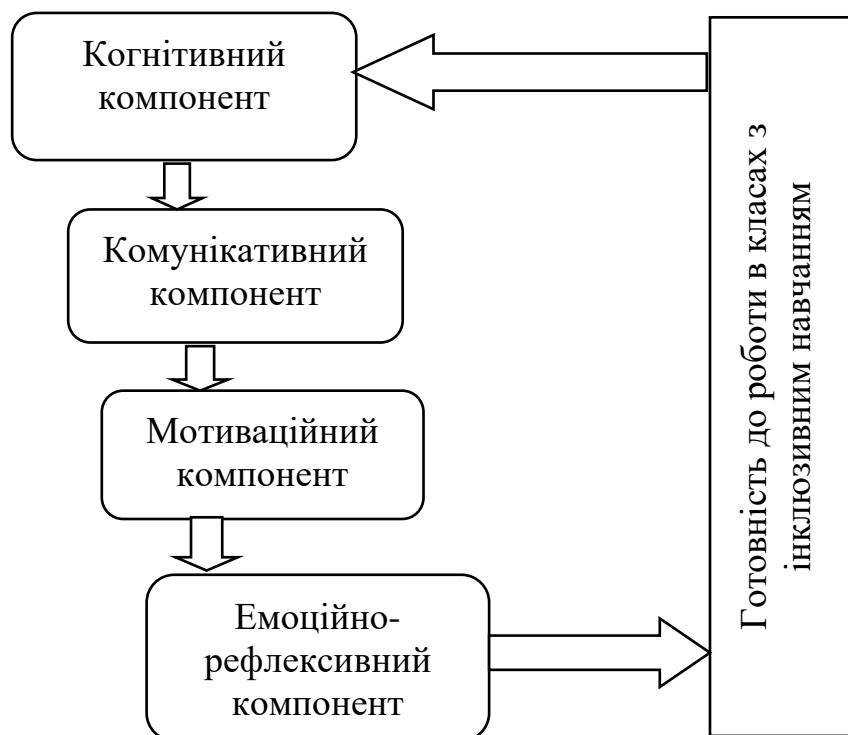

Рис. 1. Структура та компоненти інклюзивної компетентності майбутніх учителів початкових класів

Емоційно-рефлексивний компонент – це здатність учителя до контролю свого емоційного стану, а також здатність до саморефлексії та самоуправління.

Наступним етапом є розробка моделі формування у майбутніх учителів початкової школи готовності до роботи в класах з інклюзивним навчанням (рис. 2).

Сформувати готовність у майбутніх учителів до роботи в класах з інклюзивним навчанням можна на трьох рівнях: низькому, середньому та високому.

Під рівнем готовності майбутніх учителів до роботи в інклюзивних класах навчання ми розуміємо ступінь оволодіння майбутнім учителем ключовими компетентностями, які входять до складу інклюзивної компетентності.

Студенти з низьким рівнем підготовленості до роботи в інклюзивних класах, виявляють інтерес до проблеми інтеграції дітей з особливими освітніми потребами у суспільство, але найбільш прийнятною формою навчання для таких дітей вважають диференційоване навчання в спеціальній школі або індивідуальне навчання вдома. Ідея інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами в загальноосвітній школі не зовсім зрозуміла. Бажання заповнити прогалини в знаннях та набути навичок і вмій, необхідних для інклюзивного навчання, є усвідомленим, але фрагментарним. Такі учителі не в змозі впоратися з професійними завданнями навчання, виховання та розвитку учнів в умовах інклюзивного освітнього процесу.

Студенти із середнім рівнем підготовки до роботи в інклюзивних класах виявляють стійкий інтерес до проблеми якості та доступності освіти для дітей з особливими освітніми потребами, визнають право дітей та їхніх батьків на вибір форми навчання, вважають інклюзивну освіту найбільш прийнятною та ефективною для соціалізації дітей з особливими освітніми потребами відповідно до ступеня відхилення та створення спеціальних умов у загальноосвітньому закладі. Загалом вони мають добрі, хоча й недостатньо систематизовані знання про специфіку роботи з різними категоріями дітей в умовах інклюзивної освіти. Є бажання заповнити прогалини в знаннях та набути вмій і навичок для реалізації інклюзивного навчання, але потреба спеціально підвищувати свою кваліфікацію у сфері інклюзивної освіти поки що не висловлена. Майбутні учителі оволоділи виконанням конкретних професійних дій у процесі інклюзивного навчання, але відчувають труднощі у вирішенні педагогічних завдань, що становлять професійну діяльність в умовах інклюзивної освіти, набули досвіду квазіпрофесійної діяльності.

Студенти з високим рівнем підготовки до роботи в інклюзивних класах чітко розуміють важливість інтеграції дітей з особливими освітніми потребами в суспільство, можливість вибору форми навчання, вважають інклюзивну освіту найбільш доцільною та ефективною для соціалізації дітей з інвалідністю. мають всебічні, глибокі та системні знання про специфіку роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти. Вміють належним чином аналізувати та оцінювати досвід професійної діяльності в процесі інклюзивного навчання. Існує постійна потреба у підвищенні власної компетентності у сфері інклюзивної освіти та її результатів. Способи та досвід конкретних професійних дій у процесі інклюзивної освіти формуються у квазіпрофесійній діяльності та під час педагогічної практики.

Розроблена модель має наступні компоненти: цільовий, процесуальний, змістовий, результативний (рис 2).

Цільовий компонент передбачає формулювання мети і завдань підготовки майбутнього учителя до роботи в класах з інклюзивним навчанням, що

відображають ключові змістові компоненти, відповідно до структурного аналізу готовності педагогів до інклюзивної освіти дітей, види професійної діяльності майбутнього педагога інклюзивної освіти, вимоги до результату підготовки педагога в загальноосвітньому просторі.

Процесуальний компонент вимагає використання методів, засобів і форм навчання та регулювання процесом, орієнтованих на якісну підготовку майбутніх фахівців. Функцією цього компонента є організація навчального процесу у відповідності з логікою змісту і поставленої мети.

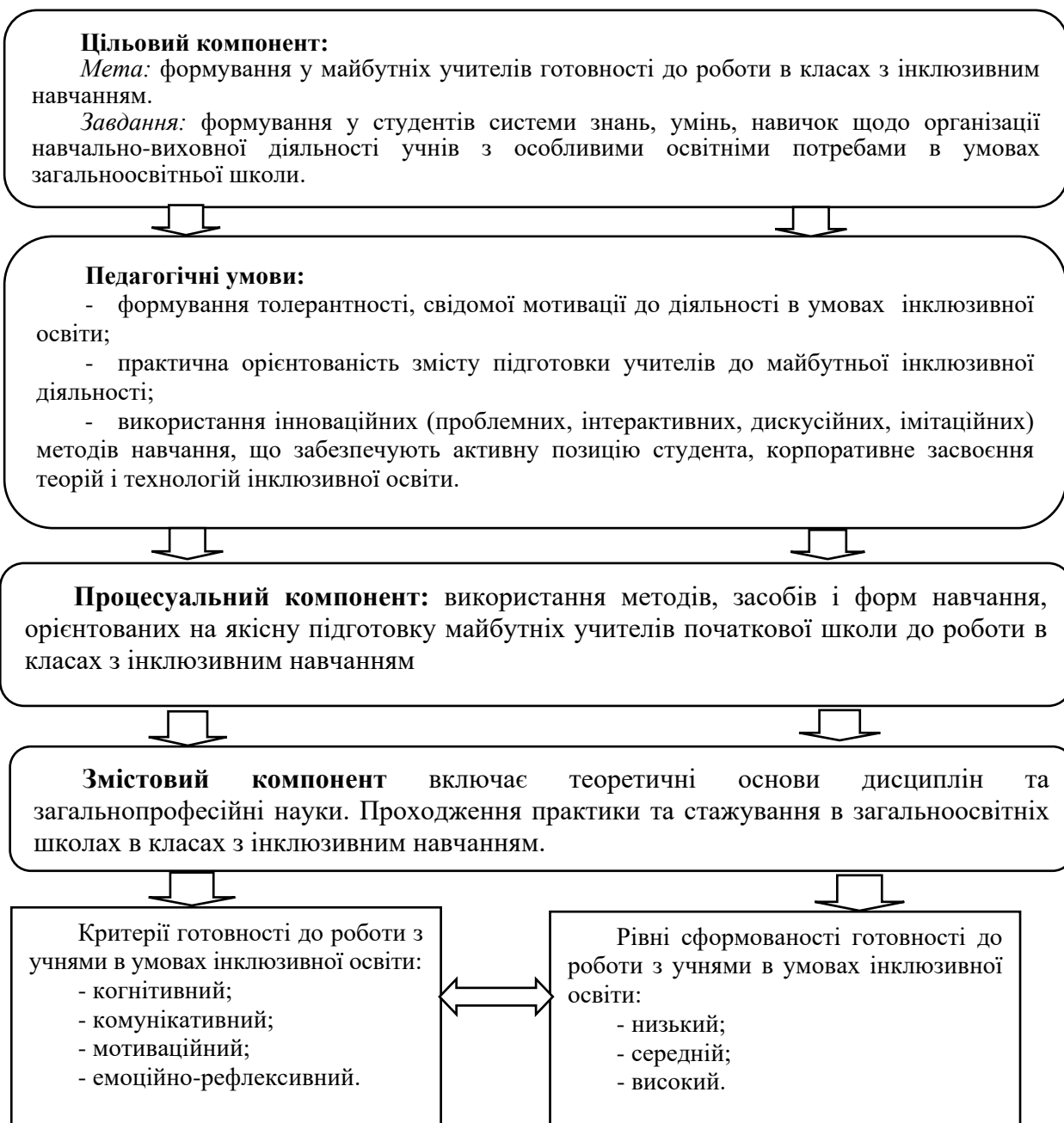

Рис 2. Модель формування готовності у майбутніх учителів початкової школи до роботи в класах з інклюзивним навчанням

Змістовий компонент містить теоретичні основи дисциплін та загальнопрофесійні науки; передбачає оволодіння студентами науковими знаннями щодо дітей з особливими потребами, включення блоків знань з юриспруденції, соціології, психології, педагогіки, медицини та інших наук, відповідної інформації про організацію діяльності з такими дітьми, а також з їх батьками. Проходження практики та стажування в загальноосвітніх школах в класах з інклюзивним навчанням.

Результативний компонент характеризується показниками та рівнями готовності майбутнього вчителя до роботи з урахуванням особливостей організації навчального процесу і контингенту учнів

Висновки. Таким чином можемо зробити наступні висновки:

- Інклюзивна освіта є сучасною, гуманною та ефективною формою реорганізації освітньої системи в напрямку реалізації прав дітей з особливими потребами на отримання якісної освіти, яка відповідає їх пізнавальним можливостями.

- З'ясовано, що в Україні інклюзивна освіта – це педагогічна інновація, яка перебуває на стадії впровадження.

- Готовність майбутніх учителів початкової школи до роботи в класах з інклюзивним навчанням – це сукупність знань і уявлень про особливості дітей з особливими освітніми потребами, володіння способами і прийомами роботи з цими учнями в умовах інклюзивної освіти, а також сформованість певних особистісних якостей, що забезпечують стійку мотивацію до цієї діяльності.

- У дослідженні обґрунтовано структуру та компоненти готовності майбутніх учителів до роботи в умовах інклюзивної освіти. Визначено, що до її складу входять: когнітивний, комунікативний, мотиваційний та емоційно-рефлексивний компоненти. Охарактеризовано критерії оцінки рівня її сформованості; змодельовано три рівні готовності майбутніх учителів початкової школи до роботи в класах з інклюзивним навчанням.

- У статті теоретично обґрунтовано й розроблено модель формування готовності у майбутніх учителів початкової школи до роботи в класах з інклюзивним навчанням.

Література:

1. Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг: Закон України від 23.05.2017 р. № 2053-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2053-19>
2. Тесленко Т. В. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах інклюзивного навчання. *Психологічний і педагогічний дискурс: наукові записки вчених*: збірник матеріалів конференції. Київ, 2020. С. 189-191.
3. Садова І. Формування інклюзивної готовності майбутніх учителів початкової школи. *Молодь і ринок*. 2019. №10 (177). С. 92-97.
4. Шевченко В. В. Поняттєво-термінологічний аспект формування професійно-психологічної компетентності майбутнього офіцера НГУ. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки*. 2018. Випуск 37. С. 152-157. DOI 10.31376/2410-0897-2018-2-37-152-157

5. Софій Н. З. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: навчально-методичний посібник. Київ, 2007. 128 с.

6. Скорик Т. В. Інклюзивна освіта в Україні: реалії та перспективи розвитку. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2011. Випуск 84. С. 169–172.

7. Maksymchuk, B., Matviichuk, T., Solovyov, V., Davydenko, H., Soichuk, R., Khurtenko, O., Groshovenko, O., Stepanchenko, N., Andriychuk, Y., Grygorenko, T., Duka, T., Pidlypniak, I., Gurevych, R., Kuzmenko, V., & Maksymchuk, I. (2020b). Developing Healthcare Competency in Future Teachers. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 12(3), 24-43. <https://doi.org/10.18662/rrem/12.3/307>

8. Gerasymova, I., Maksymchuk, B., Bilozeroва, M., Chernetska, Yu., Matviichuk, T., Solovyov, V., & Maksymchuk, I. (2019). Forming professional mobility in future agricultural specialists: the sociohistorical context. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 11 (4), 345-361. <http://lumenpublishing.com/journals/index.php/rrem/article/view/1604/pdf>

References:

1. Pro vnesennia zmin do Zakonu Ukrainy «Pro osvitu» shchodo osoblyvostei dostupu osib z osoblyvymy osvitnimy potrebamy do osvitnikh posluh [On Amendments to the Law of Ukraine "On Education" Regarding Peculiarities of Access to Educational Services for Persons with Special Educational Needs]: Zakon Ukrainy vid 23.05.2017 r. № 2053-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2053-19>

2. Teslenko T. V. (2020). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly do roboty v umovakh inkliuzyvnoho navchannia [Preparing future primary school teachers to work in inclusive education]. *Psykhologichnyi i pedahohichnyi dyskurs naukovy zapysky vchenykh: – Psychological and pedagogical discourse: scientific notes of scientists: zbirnyk materialiv konferentsii*. Kyiv. PP. 189-191.

3. Sadova I. (2019). Formuvannia inkliuzyvnoi hotovnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly [Formation of inclusive readiness of future primary school teachers]. *Molod i rynok – Youth and the market*, 10 (177), 92-97.

4. Shevchenko V. V. (2018). Poniattievo-terminologichnyi aspekt formuvannia profesiino-psykhologichnoi kompetentnosti maibutnoho ofitsera NHU [Conceptual and Terminological Aspect of Formation of Professional and Psychological Competence of the Future Officer of the National Guard of Ukraine]. *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka. Pedahohichni nauky – Bulletin of Hlukhiv Oleksandr Dovzhenko National Pedagogical University. Pedagogical sciences*, Vypusk 37, 152-157. DOI 10.31376/2410-0897-2018-2-37-152-157

5. Sofii N. Z. (2007). Kontseptualni aspekty inkliuzyvnoi osvity. Inkliuzyvna shkola: osoblyvosti orhanizatsii ta upravlinnia [Conceptual aspects of inclusive education. Inclusive school: features of organization and management]: navchalno-metodychnyi posibnyk. Kyiv.

6. Skoryk T. V. (2011). Inkliuzyvna osvita v Ukraini: realii ta perspektyvy rozvytku [Inclusive Education in Ukraine: Realities and Prospects for Development]. *Visnyk Chernihivskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Serii: Pedahohichni nauky – Bulletin of Chernihiv State Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences*, Vypusk 84, 169–172.

7. Maksymchuk, B., Matviichuk, T., Solovyov, V., Davydenko, H., Soichuk, R., Khurtenko, O., Groshovenko, O., Stepanchenko, N., Andriychuk, Y., Grygorenko, T., Duka, T., Pidlypniak, I., Gurevych, R., Kuzmenko, V., & Maksymchuk, I. (2020b). Developing Healthcare Competency in Future Teachers. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 12(3), 24-43. <https://doi.org/10.18662/rrem/12.3/307>

8. Gerasymova, I., Maksymchuk, B., Bilozeroва, M., Chernetska, Yu., Matviichuk, T., Solovyov, V., & Maksymchuk, I. (2019). Forming professional mobility in future agricultural specialists: the sociohistorical context. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 11 (4), 345-361. <http://lumenpublishing.com/journals/index.php/rrem/article/view/1604/pdf>

Журнал

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 2(36) 2024

Видавець:

Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» Свідоцтво серія ДК №4957 від 18.08.2015 р., Андріївський узвіз, буд.11, оф 68, м. Київ, 04070.